

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
22 november 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-819447081
DOS-2016-0000417

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Natuurdoelanalyse Krammer-Volkerak

Geachte Statenleden,

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof, zoals vastgesteld in december 2019 en verder uitgewerkt in de Uitvoeringsagenda, stelt provincie Zuid-Holland voor al haar stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden natuurdoelanalyses op. In de natuurdoelanalyses is beschreven hoe het gebied ecologisch functioneert, is uitgewerkt wanneer het doel gehaald is, hoe de natuurdoelen er voor staan, welke knelpunten doelbereik in de weg zitten, en welke maatregelen mogelijk zijn om doelbereik te realiseren. Op 17 november 2020 (PZH-2020-758582948), 6 december 2021 (PZH-2021-789826644), 29 maart 2022 (PZH-2022-802116764) en 21 juni (PZH-2021-789826644) bent u geïnformeerd over de voortgang en de eerdere resultaten van de natuurdoelanalyses. In de natuurdoelanalyses wordt nog geen keuze gemaakt voor een definitief maatregelenpakket of ambitieniveau. Die keuzes worden gemaakt in de gebiedsprocessen rondom de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof (GGA), het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de Natura 2000-beheerplannen. Vooruitlopend op de gebiedsprocessen is afgelopen jaar al gestart met de uitvoering van pijnloze maatregelen waarover geen nadere afstemming met het gebied nodig is, zoals het voortzetten van eerdere natuurbeheermaatregelen of onderzoeksmaatregelen.

Op 6 december 2021 zijn de natuurdoelanalyses van de eerste twee gebieden, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en Solleveld & Kapittelduinen, ter kennisname aan u gestuurd. In maart en juni 2022 zijn ook de rapportages van de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden Kennemerland Zuid (Zuid-Hollandse deel), Coepelduynen, Westduinpark & Wapendal, Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek, Grevelingen, Voordelta, Meijendel & Berkheide, Biesbosch, en Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein gestuurd.

Hierbij bieden we de laatste natuurdoelanalyse van de stikstofgevoelige gebieden aan; Krammer-Volkerak. Hieronder wordt u geïnformeerd over het vervolgproces.

Toelichting

De natuurdoelanalyses voor de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden vormen de basis om te komen tot een robuust geheel van natuurgebieden met voldoende natuurkwaliteit en het op orde brengen van de algehele biodiversiteit conform de Vogel- en Habitatrichtlijn. De natuurdoelanalyses vormen daarom een belangrijk onderdeel van de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof. De resultaten van de natuurdoelanalyses vormen tevens de basis van de volgende generatie Natura 2000-beheerplannen en een belangrijke bouwsteen in het nog op te stellen Gebiedsplan Stikstof Zuid-Holland.

In de Natura 2000-beheerplannen wordt per Natura 2000-gebied uitgewerkt hoe Natura 2000-doelen er op dat moment voor staan en welke maatregelen nodig zijn om de doelen te bereiken. Het opstellen van Natura 2000-beheerplannen is een wettelijke taak van Gedeputeerde Staten op grond van de Wet natuurbescherming. Het Gebiedsplan Stikstof Zuid-Holland vloeit voort uit de op 1 juli 2021 in werking getreden Wet stikstofreductie en natuurverbetering. In dit plan moet voor de hele provincie worden beschreven wat de huidige en verwachte stikstofdepositie is, uit welke bronnen deze afkomstig is, welke stikstofreductie- en natuurherstelmaatregelen uitgevoerd of gepland zijn, wat de sociaaleconomische gevolgen van de maatregelen zijn en wat de (verwachte) effecten van de maatregelen zijn.

Resultaten

Voor het Krammer-Volkerak is nog geen definitief aanwijzingsbesluit vastgesteld door het Rijk. In de natuurdoelanalyse voor dit gebied is daarom uitgegaan van de doelen zoals opgenomen in het ontwerp-aanwijzingsbesluit. Het Rijk is voornemens het definitieve aanwijzingsbesluit op korte termijn vast te stellen. Wanneer precies is niet bekend. Mocht het definitieve aanwijzingsbesluit op essentiële punten afwijken van het ontwerpbesluit dan zal dit in het kader van het beheerplanproces worden gecorrigeerd. Rijkswaterstaat is voortouwnemer van het beheerplan voor dit gebied.

Uit de natuurdoelanalyse Krammer-Volkerak volgt dat de meeste doelen gehaald kunnen worden met de voorgestelde maatregelen. Uitgangspunt van alle natuurdoelanalyses is geweest dat de Kritische Depositiewaarde (KDW) van stikstofgevoelige natuur wordt benaderd en dat voor alle habitattypen en leefgebieden een goede kwaliteit wordt nagestreefd.

In het Krammer-Volkerak wordt het doel van het habitatype Duindoornstruweel al gehaald. Voor de overige habitattypen ligt er een restopgave. Dit hangt samen met een aantal knelpunten in het gebied. De belangrijkste daarvan zijn het ontbreken van bepaalde dynamiek als gevolg van het gesloten watersysteem van het Krammer-Volkerak, het ontbreken van adequaat beheer om successie te beperken en het ontbreken van kennis over bepaalde natuurwaarden. Voor H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal), H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks) bijvoorbeeld speelt het ontbreken van nieuwe groeiplaatsen door het ontbreken van dynamiek. Voor alle habitattypen geldt dat het mogelijk is om maatregelen te nemen om de doelstellingen te halen indien getij wordt ingevoerd. Echter er is, naar aanleiding van de motie Stoffer, 27625, nr. 521, door de ministers van I&W en LNV besloten geen

initiatief te nemen voor een herintroductie van het getij met zout water in het Volkerak-Zoommeer.

Uit de NDA volgt dat er een opgave ligt voor habitatrichtlijnsoorten. Voor de noordse woelmuis geldt dat het nodig is om leefgebieden uit te breiden, te verbinden, maar ook om structureel geïsoleerde leefgebieden te creëren waar concurrentie beperkt is. Voor kleine modderkruiper zijn geen maatregelen nodig.

Voor vogels ligt er voor een aantal soorten een restopgave. Voor een aantal broedvogels van kale grond dat voldoende pioniersomstandigheden aanwezig moeten zijn die als broedplaats kunnen dienen. Deze soort hebben eilanden (bij voorkeur) of kale kusten nodig. Voor de niet-broedvogels waarvan de doelen niet behaald worden zijn veelal maatregelen die rust creëren nodig voor het behalen van de doelen.

Na het nemen van maatregelen zijn voor alle habitattypen en niet-broedvogels de doelen te halen. Maatregelen als het aanbrengen van zandige kustlijn, meer rust creëren en het terugbrengen van getij zijn belangrijke maatregelen om te doelen behalen.

In de natuurdoelanalyses zelf is een meer uitgebreide samenvatting van het rapport opgenomen.

Vervolgproces

Zoals eerder aangegeven worden in de natuurdoelanalyses nog geen keuzes gemaakt voor een definitief maatregelenpakket. Deze keuzes worden gemaakt in het gebiedsproces rondom de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof / Nationaal Programma Landelijke Gebied (NPLG) en de (reguliere) beheerplanprocessen. Om tot een definitief maatregelenpakket te komen, worden de volgende stappen doorlopen:

- Onderscheid maken in maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn. Hierbij wordt nauw samengewerkt met het Programma Natuur en wordt afgestemd met gebiedspartners via de GGA;
- Vertalen van de maatregelen voor de korte termijn (geen spijt-maatregelen) naar een uitvoeringsplan en borgen van de maatregelen via subsidies aan of overeenkomsten met de terreinbeheerders. Deze stap is al in gang gezet;
- Nader uitwerken maatregelen voor de middellange termijn in de beheerplanprocessen en deze samen met de ecologische analyse uit de natuurdoelanalyse vastleggen in het volgende beheerplan;
- Voorbereiden lange termijn-maatregelen;
- Benutten van de informatie uit de natuurdoelanalyses in de gebiedsgerichte aanpak stikstof en integreren met de stikstofreductiemaatregelen tot het Gebiedsplan Stikstof Zuid-Holland.

Relatie met landelijke ontwikkelingen

De uitkomst van de natuurdoelanalyses kan in sommige gevallen zijn dat een opgave niet binnen een gebied kan worden opgelost, en dat moet worden gekeken naar oplossingen elders (bijv. in andere Natura 2000-gebieden). Op dit moment is het

‘uitwisselen’ van doelen nog niet mogelijk, maar in het kader van de “Actualisatie doelensystematiek Natura 2000” van het ministerie van LNV worden hiervoor kaders ontwikkeld. Inmiddels is duidelijk geworden dat de uitwerking van de “Actualisatie doelensystematiek Natura 2000” naar concrete provinciale VHR-doelen en de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof in samenhang zal plaatsvinden in het kader van het NPLG. Hoe het NPLG proces er uit gaat zien is op dit moment nog niet bekend.

Het traject ‘Actualisatie doelensystematiek Natura 2000’ bestaat uit drie belangrijke onderdelen, namelijk het beleidskader Natura 2000, het beleidskader doelwijziging en het strategisch plan. De nieuwe beleidskaders gaan onder meer in op de methodiek waarmee (nieuwe) doelen voor Natura 2000-gebieden worden vastgesteld, en onder welke voorwaarden wijzigingen (van doelen of begrenzing) mogelijk zijn. De belangrijkste elementen van het strategisch plan zijn het (per habitatype/vogelsoort) actualiseren van de landelijke gunstige staat van instandhouding, het volgen van de actuele staat van instandhouding en het verdelen van de resterende opgave over de provincies. Daarbij wordt een prioritering in de doelen aangebracht waarbij de hoogste prioriteit voor natuurherstel wordt gegeven aan doelen waarvan de landelijk gunstige staat van instandhouding niet gehaald wordt of onder druk staat. Invulling van dit laatste onderdeel zal nu plaatsvinden via het NPLG-spoor.

Verder is op 1 juli 2021 is de Wsn inwerking getreden. In deze wet is een aantal zaken vastgelegd met betrekking tot stikstofreductiedoelen en rapportages, waaronder het eerdergenoemde Gebiedsplan Stikstof Zuid-Holland. De informatie uit de natuurdoelanalyses vormt een belangrijke bouwsteen voor dit (eerste) gebiedsplan, omdat hierin mogelijke natuurmaatregelen en de mate van doelrealisatie zijn vastgelegd.

Het NPLG-traject kan leiden tot het aanvullen of bijstellen van de uitkomsten van de natuurdoelanalyses. Zo is het mogelijk dat doelen worden toegevoegd, gewijzigd of geschrapt op basis van het nieuwe beleidskader. Ook kan de (kwantitatieve) opgave waarvan nu wordt uitgegaan wijzigen naar aanleiding van de uitwerking van de doelen in het strategisch plan, of kan de prioritering leiden tot andere keuzes of andere fasering in de uitvoering van de maatregelen. Ik houd de ontwikkelingen goed in de gaten, en zal u hierover informeren wanneer zich relevante ontwikkelingen voordoen. Gezien de urgentie van het realiseren van de natuurdoelen, is het niet zinvol al deze ontwikkelingen af te wachten. Los van het exacte doel, is de provincie nu al gestart met de uitvoering van de spijtvrije-maatregelen.

Planning overige natuurdoelanalyses

Nu alle natuurdoelanalyses van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn opgeleverd is ook gestart met de natuurdoelanalyses van de niet-stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden van Zuid-Holland: Boezems Kinderdijk, Haringvliet, Donkse Laagten, De Wilck, Oudeland van Strijen, Hollands Diep en Oude Maas. Naar verwachting komen deze analyses beschikbaar tussen eind 2022 en medio 2023. Deze natuurdoelanalyses worden aangeboden aan het NPLG gebiedsproces Ze vormen een belangrijke bouwsteen voor

